

Asia: VN/23031/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsästyslain muuttamisesta

Metsästyskoiraliitto kiittää mahdollisuudesta lausua esityksen kohteena olevasta asetusluonnoksesta ja toteaa, että on erinomainen asia, että lainsäädäntöä ollaan kehittämässä, kuten hallitusohjelmaan on kirjattu.

Metsästyskoiraliitto

Metsästyskoiraliitto on tammikuussa 2025 perustettu yhdistys, jonka tarkoitus on toimia niin edunvalvojana, kuin palveluja tuottavana organisaationa jäsenyhdistyksilleen. Liiton jäsenistö tulee kattamaan suuren osan metsästyskoiraharrastajia joko suoraan henkilöjäsenyyden tai yhdistysjäsenyyden kautta. Yhdistysten vuosikokousten kiivain kuukausi on alkanut ja uusia yhdistyksiä liittyy jäseniksi koko ajan. Tällä hetkellä jäsenenä on sekä valtakunnallisia koirajärjestöjä, että alueellisia yhdistyksiä, sekä yksittäisiä henkilöitä.

1. Kiintiömetsästyksen laajentaminen suurpetoihin

Pidämme tärkeänä, että metsästyslain uudistuksessa kiintiömetsästyksen mahdollisuus laajennetaan koskemaan myös muita suurpetoja suden lisäksi, eli karhua, ilvestä ja – kannan niin salliessa – ahmaa.

Kiintiömetsästys on hallittu, tieteelliseen seurantaan perustuva keino säädellä suurpetokantoja ekologisesti kestävästi ja yhteiskunnallisesti hyväksyttävästi. Se vähentää petojen aiheuttamia vahinkoja, palauttaa petojen ihmisarkuutta ja parantaa turvallisuutta sekä lisää paikallisten ihmisten luottamusta petopolitiikkaan.

Kiintiömetsästys tulisi ottaa käyttöön kaikkien suurpetojen osalta, sillä petotiheydet ovat selvästi kasvaneet ja aiheuttavat toistuvia vahinkoja kotieläimille ja maataloudelle. Alueellisten lupakiintiöiden asettaminen tulee olla riistahallinnon vastuulla. Kiintiöt tulee asettaa tieteeseen ja kannan kokoon perustuen.

2. Koiravahingot

Poliisilla pitää olla kyky turvata ihmiset ja omaisuus myös suurpetojen uhatessa. Tämä tarve realisoituu erityisesti petojen tullessa pihoihin. Apuna tässä työssä Poliisilla on ollut vapaaehtoiset metsästäjät ja heidän pedoille koulutetut koiransa. Poliisi on esittänyt huolensa, ettei nykytilanteessa ole muutaman vuoden kuluttua käytettävissä kyvykkäitä SRVA-toimijoita, eikä varsinkaan heidän koiriaan. Koska suurpetojen metsästys ei ole mahdollista, ei metsästäjillä ole motiivia jalostaa ja hankkia koiria, joita voidaan kouluttaa suurpetojen hallintaan. Osin koirien koulutuskin on viranomaisten toimesta kielletty suurpedoille. Kukaan ei ota koiranpentua, kasvata ja kouluta sitä vain voidakseen ajaa suurpetoja pihapiireistä pois. Jo nyt on nähtävissä se, että metsästyskoirien määrä on selkeässä laskussa. Tarvitsemme osaavia metsästäjiä ja kyvykkäitä koiria viranomaistehtäviin, näiden resurssien olemassaolon varmistaa vain metsästysmahdollisuus. Tämä on hyvä kirjata lakiin, siis metsästyksen mahdollistaminen siksi, että se varmistaa poliisille välttämättömien työkalujen olemassaolon (osaavat ihmiset ja kyvykkäät suurriistakoirat).

3. Kanta-arvioiden tarkkuus ja luotettavuus

Luotettava ja läpinäkyvä tieto suurpetokantojen todellisesta koosta on keskeistä metsästyslain toimeenpanossa ja kannanhoidollisen metsästyksen suunnittelussa. Nykyiset Luonnonvarakeskuksen (Luke) käyttämät menetelmät eivät ole riittävän uskottavia. Esimerkiksi suden kanta-arvioiden ilmoitettu 46 prosentin kasvu yhden vuoden aikana herättää vakavia kysymyksiä menetelmien luotettavuudesta, erityisesti edeltävienkin vuosien ajalta.

Kanta-arvioiden tulee perustua riippumattomaan ja avoimeen seurantajärjestelmään, jossa hyödynnetään virallisten havaintojen lisäksi paikallisten toimijoiden, metsästäjien ja poronhoitajien havaintotietoa. Läpinäkyvyys ja avoin menetelmäkuvaus ovat välttämättömiä, jotta kansalaisten ja sidosryhmien luottamus viranomaistoimintaan palautuu.

Suurpetojen kanta-arvio tulee olla läpinäkyvää ja luotettavaa. Mikäli kanta-arvio perustuu talkootyöhön, kuten tähän saakka on perustunut, koska niin näytteitä, kuin muitakin havaintoja on tehty pääosin vapaaehtoisvoimin, niin talkoolaiset pitää motivoida riittävällä tavalla. Läpinäkyvyys motivoi, kun näkee omien käsiensä tulokset. Kun on erilaisia laskentamenetelmiä olemassa eri tarpeisiin, niin tyypillistä niille on, että vaaka kalibroidaan aika-ajoin. Suurpetojen kanta-arvion oikeellisuus tulisi suden ja ilveksen osalta kalibroida esimerkiksi viiden vuoden välein riittävän isolla otannalla, jossa verrataan kanta-arviota jälkilaskennan tuloksiin kyseisillä alueilla. Mikäli laskenta todentaa kanta-arvion, niin luotto arvioon nousee, mikä motivoi talkootyöhön.

4. Suden suotuisan suojelun taso

Suden suotuisan suojelun tason määrittely on ratkaiseva kysymys metsästyslain uudistuksessa.

Ministeriön linjaus, jonka mukaan suden suotuisan suojelun taso olisi 274 yksilöä, on aivan liian korkea. Suomella on pitkä maaraja Venäjän kanssa ja meille tulee jatkuvasti susia Venäjän puolelta, joten luonnollinen geenivirta rajan yli turvaa lajin elinvoimaisuuden ilman, että kotimainen kanta pidetään näin korkealla tasolla. Ruotsissa, jossa susikanta on eristyneempi ja tulokasyksilöitä ei tule maan rajojen ulkopuolelta, on suotuisan suojelun tasoksi määritelty 170 yksilöä.

Tämä osoittaa, että Suomen suotuisan suojelun tason tulisi olla huomattavasti nykyistä alhaisempi. Liian korkea tasomäärittely rajoittaa tarpeettomasti kannanhoidollista metsästystä ja ylläpitää petotiheyksiä, jotka aiheuttavat toistuvia ongelmia ja turhia kustannuksia yhteiskunnan eri osaluilla.

5. Suurpetojen vaikutukset maaseudulla ja kiintiömetsästyksen merkitys Itä-Suomessa

Kiintiömetsästyksellä on erityinen merkitys maanviljelyspainotteisessa Itä-Suomessa, jossa suurpetokannat ovat tiheimmillään ja niiden aiheuttamat vahingot tuntuvat suoraan maatalousyrittäjien arjessa.

Karhujen, susien ja ilvesten aiheuttamat vahingot kotieläimille ja tuotantoeläimille aiheuttavat merkittäviä taloudellisia menetyksiä, jotka usein jäävät osittain korvaamatta. Lisäksi suurpetojen jatkuva läsnäolo lisää eläinten ja maatalousyrittäjien stressiä ja vaikeuttaa maatalouden tuotantoturvallisuutta, millä voi olla pidemmän päälle merkittäviä vaikutuksia maan huoltovarmuudelle.

Suurpetokantojen kasvaessa myös haja-asutusalueiden lasten turvallisuus nousee huolenaiheeksi. Useilla alueilla lapsia ei enää uskalleta päästää kulkemaan kouluun jalan, mikä on lisännyt kuntien kustannuksia koulukuljetusten järjestämisessä. Tämä on konkreettinen seuraus liian suurista petotiheyksistä.

Hallittu, kiintiöihin perustuva kannanhoidollinen metsästys on siten välttämätön osa maaseudun turvallisuuden, taloudellisen kestävyys ja sosiaalisen hyväksyttävyyden turvaamista.

6. Alueellinen päätösvalta ja sosiaalinen kantokyky

Pidämme tärkeänä, että metsästyslain uudistuksessa lisätään alueellista päätösvaltaa suurpetojen kannanhallintaan. Päätösten tulisi entistä vahvemmin perustua paikalliseen tietoon, sosiaaliseen kantokyvyn ja alueellisiin erityispiirteisiin.

Eri alueilla petokantojen vaikutukset vaihtelevat huomattavasti: esimerkiksi harvaan asutussa Itä- ja Pohjois-Suomessa petojen tiheydet aiheuttavat huomattavasti enemmän haittaa kuin Etelä-Suomen tiheämmin asutuilla seuduilla.

Siksi lupamäärien tulisi määräytyä paikallisen sosiaalisen kantokyvyn mukaisesti – eli sen mukaan, mikä määrä suurpetoja alueella voidaan kestäväällä tavalla hyväksyä ilman kohtuuttomia taloudellisia, sosiaalisia tai turvallisuuteen liittyviä haittoja.

Lisäksi alueellisten riistaneuvostojen roolia tulisi vahvistaa, jotta paikallisilla toimijoilla olisi todellinen vaikutusvalta päätöksentekoon ja kiintiöiden mitoittamiseen.

Kannanhoidollisen metsästyksen päämääristä

Ensisijaisena päämääränä kannanhoidolliselle metsästykselle tulee olla ihmisten turvallisuuden varmistaminen ja omaisuuden suoja. Vaikka suurpedot eivät olekaan Suomessa viimeisinä aikoina ihmisiä vahingoittaneet, niin ”läheltä piti” tapauksia tunnetaan jo lukuisia. Ihmisten tuntema turvattomuus on riittävä uhka ja selvää on, että turvattomuuden tunne aiheuttaa ihmisen hyvinvoinnille suuret haasteet. Kuka uskaltaa laittaa pihalla vierailevien petojen sekaan pieniä lapsia leikkimään, saatikka laittaa heitä kävelyttämään lemmikkikoiraan.

Lakiin tulee kirjata päämääriä kannanhoidolliselle metsästykselle. Ihmisten turvallisuuden tunne ja omaisuuden suoja ovat päämääriä, jotka tulee olla kirjattuna lakiin tässä asiayhteydessä.

Tärkeä päämäärä on myös maa- ja metsätalouden vahinkojen sekä liikenneonnettomuuksien kohtuullisella tasolla pitäminen, mikä vaatii sorkkaeläinkantojen kontrollointia metsästyksen keinoin.

Keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi

Suurpetojen ihmisarkuuden palauttaminen ja ylläpitäminen on mahdotonta, ellei suurpetoja voida metsästä. Suurpetojen metsästys on erittäin vaativaa toimintaa ja johtaa yrityskertoihin nähden melko harvoin tulokseen. Tästä syystä suurpetoja häiritään metsästyksen yhteydessä koirien ja ihmisten toimesta niin, että arkuus lisääntyy vääjäämättä. Tämä on tärkeä ymmärtää, koska se on selvää, ettei se metsästyksen yhteydessä ammuttu peto enää sen aremmaksi muutu, mutta epäonnistuneet kerrat vaikuttavat arkuuteen varmasti. Niin ihmisen, kuin metsästyskoiran haju aiheuttaa ikävän muiston pedon mielessä, kun se jatkossa kohtaa näitä tuoksua ja ääniä. Lakiin tulee kirjata metsästyksen perusteeksi se, että se suojaa ihmisiä petojen uhalta säilyttämällä petojen ihmisarkuuden.

Sorkkaeläinten aiheuttamat vahingot maa- ja metsätaloudelle sekä kolarit tieliikenteessä ovat eräs keskeinen syy sille, että sorkkaeläinkantaa on kontrolloitava metsästyksen muodossa. Suomessa sorkkaeläinten tehokas metsästys suuressa osassa maata on mahdollista vain metsästyskoiria käyttäen. Erityisesti susi on eläin, joka vaikeuttaa tai tekee jopa mahdottomaksi koirametsästyksen jo nyt monin paikoin maassamme. Vaikka ihmiset pyrkivät välttämään koiralla metsästystä susireviireillä, niin vuosittain sudet repivät kymmeniä koira maastoissa. Erityisesti hirvikoirien käyttö on vähentynyt maassamme ja kyseisten rotujen rekisteröinnit ovat syöksymässä alaspäin. Ei ole mielekästä stressaantua koiran ollessa irti metsässä siitä syystä, että susi saattaa sen missä tahansa raadella. Mikäli sorkkaeläinkantaa ei voida koirametsästyksellä säädellä, tulee maa- ja metsätalouden vahingot kasvamaan merkittävästi. Pitää muistaa, että Suomessa metsästetään vuosittain noin 40 000 hirveä ja vielä suurempi joukko valkohäntäpeuroja. Jos esimerkiksi susikantaa pidetään näiden kantojen kontrolloijana, niin on hyvä ymmärtää, että yksi susilauma syö hirven viikossa, siis noin 50 hirveä vuodessa. 40 000 hirveä vuodessa tarkoittaisi sitä, että tarvittaisiin 800 susilaumaa syömään tällainen hirvimäärä. Joten sorkkaeläinten kontrollointi petojen toimesta ei nykyisellä sorkkaeläinmäärällä ole mahdollista. Lakiin on kirjattava vahingot maa- ja metsätaloudelle

sekä sorkkaeläinkolareiden vähentämisen vuoksi tapahtuvan koirametsästyksen mahdollistamiseksi tehtävän suurpetojen kannan kontrolloinnin perusteluna erityisesti suden metsästykselle.

Sievissä 24.10.2025

Metsästyskoiraliitto ry, Jakthundklubben rf

Esa Kukkonen

puheenjohtaja

Kukkonen Esa
Metsästyskoiraliitto ry, Jakthundklubben rf